

Źródła rękopiśmienne:

Scabinalia Warsoviensia nr 527, 528, 529, 530, Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie Księgi miejskie Starej Warszawy (nr 97), sygn. 527, 528, 529, 530.

Źródła drukowane:

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. Bernardyńskiego we Lwowie, Lwów 1868–1906.

Księga ławnicza miasta Nowej Warszawy, t. I: 1416–1485, wyd. A. Wolff, Warszawa 1960.

Księga radziecka miasta Starej Warszawy, t. I: 1447–1527, wyd. A. Wolff, Wrocław–Warszawa–Kraków 1963.

Księga sądowa miasta Kamionki w Ziemi Lubelskiej 1481–1559, oprac. A. Sochacka, G. Jawor, Lublin 2009.

Księga sądowa podlubelskiej wsi Konopnicy, oprac. G. Jawor, M. Kołacz-Chmiel, Lublin 2009.

Księga ziemna krakowska 2, 1394–1397, wyd. W. Bukowski, M. Zdanek, Warszawa 2012.

Księgi ławnicze miasta Starej Warszawy z XV wieku, t. 1: *Księga nr 525 z lat 1427–1453*, wyd. Stefan Ehrenkreutz, Warszawa 1916.

Księgi ławnicze Starej Warszawy z lat 1453–1535, red. nauk. A. Bartoszewicz, cz. 1–4, wyd. A. Bartoszewicz, K. Mrozowski, M. Radomski, K. Warda, U. Zachara-Związek (w przygotowaniu).

Przywileje królewskiego miasta stołecznego Starej Warszawy: 1376–1772, wyd. T. Wierzbowski, Warszawa 1913.

Szczerbic Paweł, *Speculum Saxonum, albo prawo saskie i majdeburskie z łacińskich i niemieckich egzemplarzy zebrane. A na polski język z pilnością i wiernie przełożone*, t. 1–2, wyd. G. M. Kowalski, Kraków 2016.

Literatura przedmiotu:

Adamska Anna, *Czy potrzebna nam jest społeczna historia języka?*, w: *Historia społeczna późnego średniowiecza. Nowe badania*, red. S. Gawlas, M. T. Szczepański, Warszawa 2011, s. 189–202.

Adamska Anna, *Od łaciny do języków wernakularnych – i z powrotem. Język dokumentu średniowiecznego w świetle nowszych badań*, w: *Kultura pisma w średniowieczu. Znane problemy, nowe metody*, red. nauk. A. Adamska, P. Kras, Lublin 2013, s. 51–100.

Adamska Anna, *Średniowiecze na nowo odczytane. O badaniach nad kulturą pisma*, „Roczniki Historyczne” 1999, LXV, s. 129–154.

Antiquitates. Od Jana Zamoyskiego do Jana Cybulskiego, oprac. i red. t. W. Kossobudzka-Orłowska, Warszawa 1997.

Axer Jerzy, *Latin as the Second Language of the Polish Republic's Noblemen's Nation*, w: *Terra marique. The cultural intercourse between the European center and periphery in modern time*, ed. by J. Kieniewicz, Warszawa 2001, s. 59–63.

Axer Jerzy, „*Latinitas*” jako składnik polskiej tożsamości kulturowej, w: *Tradycje antyczne w kulturze europejskiej – perspektywa polska*, red. J. Axer, Warszawa 1995, s. 71–83.

Backvis Claude, *Quelques remarques sur le bilinguisme latino-polonais dans la Pologne du seizieme siecle*, Bruxelles 1958.

Bartal Antal, *Glossarium mediae et infimae Latinitatis regni Hungariae*, Lipsiae 1901.

Bartoszewicz Agnieszka, *Języki wernakularne w testamentach mieszczan krakowskich XIV–XV w.*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2013, 2 (61), s. 251–261.

Bartoszewicz Agnieszka, *Kultura prawa w średniowiecznej Warszawie* (w przygotowaniu).

Bartoszewicz Agnieszka, *Piśmienność mieszczańska w późnośredniowiecznej Polsce*, Warszawa 2012.

Bartoszewicz Agnieszka, *Town books as a source to research intercultural relations in Polish cities in the 15th–16th. The case of Old Warsaw* (w druku).

Bartoszewicz Agnieszka, *U progu społeczeństwa obywatelskiego. Warszawskie sądownictwo samorządowe w późnym średniowieczu*, „Rocznik Warszawski” 2008, XXXVI, s. 81–98.

Bartoszewicz Agnieszka, *Wstęp*, w: *Księgi ławnicze Starej Warszawy z lat 1453–1535*, red. nauk. A. Bartoszewicz, cz. 1: *Księga ławnicza Starej Warszawy z lat 1453–1471*, wyd. A. Bartoszewicz, K. Warda, U. Zachara-Związek (w przygotowaniu).

Bartoszewicz Agnieszka, *Wstęp*, w: *Księgi ławnicze Starej Warszawy z lat 1453–1535*, red. nauk. A. Bartoszewicz, cz. 2: *Księga ławnicza Starej Warszawy z lat 1497–1511*, wyd. A. Bartoszewicz, K. Mrozowski (w przygotowaniu).

Bartoszewicz Agnieszka, *Wstęp*, w: *Księgi ławnicze Starej Warszawy z lat 1453–1535*, red. nauk. A. Bartoszewicz, cz. 4: *Księga ławnicza Starej Warszawy z lat 1524–1535*, wyd. A. Bartoszewicz (w przygotowaniu). <https://doi.org/10.31338/uw.9788323530527>

Borowiec Karolina, *Fenomen XV-wiecznych rot kościańskich. Wymiany leksykalne*, „Ogrody Nauk i Sztuk” 2014, 4, s. 566–573.

Bukowski Waldemar, Zdanek Maciej, *Wstęp*, w: *Księga ziemska krakowska 2, 1394–1397*, wyd. W. Bukowski, M. Zdanek, Warszawa 2012.

Czarnecki Roland, *Kronika Namysłowa autorstwa Johannes a Frobena jako utwór dziejopisarstwa miejskiego*, Warszawa 2015.

Dejna Karol, *Dialekty polskie*, wyd. II przejrane i poprawione, Warszawa–Wrocław–Kraków 1993.

Der Codex im Gebrauch. Akten des 2. Internationalen Kolloquiums des Sonderforschungsbereichs 231, hrsg. von Ch. Meier, D. Hüpper, H. Keller, „Münstersche Mittelalter-Schriften” 70, München 1996.

Du Cange, *Glossarium ad scriptores mediae et infimae Latinitatis*, Lutetiae Parisiorum 1678.

Duda Barbara, *Die deutsche Sprache in den ältesten Stadtbüchern von Krakau*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze” 1989, z. 94, s. 71–82.

Duda Barbara, *Linguistische Analyse der deutschen Sprache in den ältesten Stadtbücher von Kraków*, Kraków 1976.

Ehrenkreutz Stefan, *Z dziejów organizacji miejskiej Starej Warszawy*, Warszawa 1913.

Gansiniec Ryszard, *Metryficalne Marka z Opatowca i traktaty gramatyczne XIV i XV wieku*, Wrocław 1960.

Gieysztor Aleksander, *Początki życia miejskiego nad środkową Wisłą i geneza Warszawy*, „Rocznik Warszawski” 1966, VII, s. 45–50.

Górski Zbigniew, *Inwentarz ksiąg miejskich miasta Starej Warszawy z lat 1670–1672 opracowany przez Stefana Hankiewicza*, „Teki Archiwalne” 1981, 18, s. 43–64.

Górski Zbigniew, „Księgi miejskie sądowe Starej Warszawy. Studium dyplomatyczne” (praca doktorska UMK).

Górski Zbigniew, *Materiał pisarski i oprawy ksiąg miejskich sądowych Starej Warszawy*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici, Historia” 1980, 16 (114), s. 117–132.

Górski Zbigniew, *Organizacja kancelarii miejskiej Starej Warszawy i system pracy pisarzy miejskich*, „Archeion” 1983, LXXVI, s. 19–36.

Górski Zbigniew, *Ze studiów nad kancelarią miejską Starej Warszawy*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici, Historia” 1984, 19 (147), s. 115–129.

Grabowski Janusz, *Ustrój i organizacja władz Starej i Nowej Warszawy w epoce książy mazowieckich (XIV–XVI w.)*, „Rocznik Warszawski” 2008, XXXVI, s. 61–80.

Hakamies Reino, *Glossarium Latinitatis medii aevi Finlandicae*, Helsinki 1958.

Hammarström Magnus, *Glossarium till Finlands och Sveriges Latinska Medeltidsurkunder jämte språklig inledning*, Helsingfors 1925.

Hawrysz Magdalena, *Język miejskiej wspólnoty Opola na przełomie XVII i XVIII wieku. Studium pragmatyngwistyczne Księgi wójtowskiej*, Wrocław 2003.

Jasiński Tomasz, *Stare Miasto Toruń i jego ustrój*, w: *Historia Torunia*, t. 1: *W czasach średniowiecza (do roku 1454)*, red. M. Biskup, oprac. J. Chudziakowa i in., Toruń 1999, s. 124–138.

Kaleta-Wojtasik Sławomira, *Mittelalterliches Testament als Textsorte. Versuch einer Untersuchung anhand deutschsprachiger Testamente der Krakauer Bürger aus dem XV. Jh.*, w: *Textallianzen am Schnittpunkt der germanistischen Disziplinen*, hrsg. von L. Luscher, A. Schwarz, Bern 2001, s. 259–272.

Kaleta-Wojtasik Sławomira, *Der Stadtschreiber Balthasar Behem und sein Werk. Aus der Graphematik von Codex Picturatus (um. 1506 r.)*, w: *Perspektiven der Polnischen Germanistik in Sprach- und Literaturwissenschaft. Festschrift für Olga Dobijanka-Witczakowa*, red. A. Dębski, K. Lipiński, Kraków 2004, s. 378–395.

Kaleta-Wojtasik Sławomira, Duda Barbara, *Die deutschsprachige Period der Krakauer Kanzlei (14.–16. Jh.)*, w: *Tausend Jahre polnisch-deutsche Beziehungen: Sprache – Literatur – Kultur – Politik. Materialien des Millennium Kongresses 5.–8. April 2000 Warszawa*, red. F. Grucza, Warszawa 2001, s. 348–364.

Kaliszuk Jerzy, *Przemiany społecznych funkcji pisma w późnym średniowieczu: Programy badawcze i ich rezultaty*, w: *Historia społeczna późnego średniowiecza: Nowe badania*, red. S. Gawlas, M. T. Szczepański, Warszawa 2011, s. 169–188.

Larsson Inger, *Pragmatic Literacy and the Medieval Use of the Vernacular. The Swedish Example*, Turnhout 2009. <https://doi.org/10.1484/M.USML-EB.5.106451>

Latin in medieval Britain, ed. by R. Ashdowne, C. White, Oxford 2017.

Lot Ferdinand, *A quelle époque a-t-on cessé de parler latin*, „Archivum Latinitatis Medii Aevi” 1931, 6, s. 97–159.

Łacina jako język elit, koncepcja i red. nauk. J. Axer, Warszawa 2004.

Łacina jako język polskiego dziedzictwa kulturowego (maszynopis; materiały zebrane w ramach projektu KBN, nr 1H01C01410, Ośrodek Badań nad Tradycją Antyczną, Uniwersytet Warszawski).

Medieval Latin. An Introduction and Bibliographical Guide, ed. by F. A. C. Mantello, A. G. Rigg, Washington, D.C. 1996.

Między Slavia Latina i Slavia Orthodoxa, oprac. i red. t. E. J. Głębińska, Warszawa 1995.

Mostert Marco, *A Bibliography of Works on Medieval Communication*, Turnhout 2012.

Mrozowski Krzysztof, *Przestrzeń i obywatele Starej Warszawy od schyłku XV w. do 1569 r.* (w przygotowaniu).

Multilingualism in the Middle Ages and Early Modern Age. Communication and Miscommunication in the Premodern World, ed. by A. Classen, Berlin 2016.

Nauki matematyczno-przyrodnicze; Muzykografia; Literatura myślicielska (XIII—XV wiek), oprac. i red. t. W. Kossobudzka-Orłowska, Warszawa 1995.

Niedźwiedz Jakub, *Kultura literacka Wilna (1323–1655). Retoryczna organizacja miasta*, Kraków 2012.

Niermeyer Jan Frederik, *Mediae Latinitatis lexicon minus*, Leiden 1954–1956.

Nowak Krzysztof, *Ciemna, szpetna, zepsuta. Norma i anomalia w opisie łaciny średniowiecznej*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego” 2017, 73, s. 161–174.

Nowak Krzysztof, *Słownik łaciny średniowiecznej w Europie: wyzwanie czy mrzonka?*, „Prace Filologiczne” 2014, 65, s. 289–302.

Nowak Krzysztof, Bon Bruno, *medialatinitas.eu. Towards Shallow Integration of Lexical, Textual and Encyclopaedic Resources for Latin*, w: *Electronic lexicography in the 21st century: linking lexical data in the digital age. Proceedings of the eLex 2015 conference, 11–13 August 2015, Herstmonceux Castle, United Kingdom*, ed. by I. Kosem, M. Jakubiček, J. Kallas, S. Krek, Ljubljana–Brighton 2015, s. 152–169.

Nowak Krzysztof, Bon Bruno, *Pour une encyclopédie interactive du latin médiéval: le Semantic Web au service de la lexicographie médiolatine*, „Archivum Latinitatis Medii Aevi” 2012, 70, s. 355–359.

Nowak Krzysztof, Bon Bruno, *Wiki Lexicographica. Linking Medieval Latin Dictionaries with Semantic MediaWiki*, w: *Electronic lexicography in the 21st century: thinking outside the paper. Proceedings of the eLex 2013 conference, 17–19 October 2013, Tallinn, Estonia*, ed. by I. Kosem i in., Tallinn–Ljubljana 2013, s. 407–420.

Piśmiennictwo pragmatyczne w Polsce do końca XVIII wieku na tle powszechnym, red. J. Gancewski, A. Wólkowski, Olsztyn 2008.

Plezia Marian, *Etapy rozwojowe łaciny średniowiecznej*, w: tenże, *Scripta minora. Łacina średniowieczna i Wincenty Kadłubek*, Kraków 2001, s. 121–132.

Plezia Marian, *La structure du latin médiéval d'après les données fournies par le 1er volume du dictionnaire polonais*, w: tenże, *Scripta minora. Łacina średniowieczna i Wincenty Kadłubek*, Kraków 2001, s. 61–70.

Plezia Marian, *Le latine dans les pays slaves*, w: tenże, *Scripta minora. Łacina średniowieczna i Wincenty Kadłubek*, Kraków 2001, s. 193–196.

Plezia Marian, *Łacina, której nie znamy*, w: tenże, *Scripta minora. Łacina średniowieczna i Wincenty Kadłubek*, Kraków 2001, s. 9–22.

Plezia Marian, *Mettertius und Verwandtes. Zur Geschichte der Partikel -met im Mittellatein*, w: tenże, *Scripta minora. Łacina średniowieczna i Wincenty Kadłubek*, Kraków 2001, s. 197–204.

Plezia Marian, *Remarques sur la formation du vocabulaire médiolatin en Pologne*, w: tenże, *Scripta minora. Łacina średniowieczna i Wincenty Kadłubek*, Kraków 2001, s. 175–180.

Plezia Marian, *Słowniki łaciny średniowiecznej dawniej i dziś*, w: tenże, *Scripta minora. Łacina średniowieczna i Wincenty Kadłubek*, Kraków 2001, s. 149–161.

Pomniki prawa doby Renesansu w Europie Środkowo-Wschodniej, Warszawa 1999.

Potkowski Edward, *Książka i pismo w średniowieczu. Studia z dziejów kultury piśmiennej i komunikacji społecznej*, Pułtusk 2006.

Pragmatische Dimensionen mittelalterlicher Schriftkultur. Akten des Internationalen Kolloquiums 26.–29. Mai 1999, hrsg. von Ch. Meier, H. Keller, V. Honemann, R. Suntrup, „Münstersche Mittelalter-Schriften” 79, München 2002.

Pragmatische Schriftlichkeit im Mittelalter. Erscheinungsformen und Entwicklungsstufen. Akten des Internationalen Kolloquiums 17.–19. Mai 1989, hrsg. von H. Keller, K. Grubmüller, N. Staubach, „Münstersche Mittelalter-Schriften” 65, München 1992.

Radomski Maciej, *Wstęp*, w: *Księgi ławnicze Starej Warszawy z lat 1453–1535*, red. nauk. A. Bartoszewicz, cz. 3: *Księga ławnicza Starej Warszawy z lat 1511–1524*, wyd. M. Radomski (w przygotowaniu).

Rzepiela Michał, *Les néologismes créés par suffixation dans le latin polonais*, „Archivum Latinitatis Medii Aevi” 2005, 63, s. 35–44.

Schriftlichkeit und Lebenspraxis. Erfassen, Bewahren, Verändern. Akten des Internationalen Kolloquiums (8.–10. Juni 1995), hrsg. von H. Keller, Ch. Meier, Th. Scharff, „Münstersche Mittelalter-Schriften” 76, München 1999.

Sędek Marek, *Instytucje i praktyka prawa chełmińskiego w Warszawie w XV w.*, w: *Warszawa Średniowieczna*, „Studia Warszawskie” 1975, XIX, z. 2, s. 227–234.

Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce, t. I–, red. M. Plezia, K. Weysenhoff-Brożkowska, M. Rzepiela, Wrocław–Kraków 1953–.

Słownik staropolskich nazw osobowych, t. I–V, red. W. Taszycki, Wrocław–Warszawa–Kraków 1965–1980.

Słownik zapożyczeń niemieckich w polszczyźnie, red. M. Łaziński, Warszawa 2008.

Sołtan Andrzej, *Pisarze miejscy Starej Warszawy od XV do I połowy XVII wieku. Pochodzenie, wykształcenie, kariery*, „Rocznik Warszawski” 2008, XXXVI, s. 171–194.

- Sołtan Andrzej, *Problematyka samorządu i władz miejskich w dotychczasowych badaniach nad historią Warszawy*, „Rocznik Warszawski” 2008, XXXVI, s. 11–18.
- Spoken and Written Language. Relations between Latin and the Vernacular Languages in the Earlier Middle Ages*, ed. by M. Garrison, A. P. Orbán, M. Mostert, Turnhout 2013.
- Stotz Peter, *Handbuch zur lateinischen Sprache des Mittelalters*, Bde. 1–5, München 2002–2004.
- Supranowicz Elżbieta, *Nazwy ulic Krakowa*, Kraków 1995.
- Tandecki Janusz, *Dokumenty i kancelarie miejskie*, w: *Dyplomatyka staropolska*, red. T. Jurek, Warszawa 2015, s. 406–445.
- Thesaurus Linguae Latinae*, editus auctoritate et consilio Academiarum quinque Germanicarum: Berolinensis, Gottingensis, Lipsiensis, Monacensis, Vindobonensis, vol. 1–, Lipsiae 1900–.
- Träger, Felder, *Formen pragmatischer Schriftlichkeit im Mittelalter. Bericht über die Arbeit des Sonderforschungsbereichs 231 an der Westfälischen Wilhelms-Universität Münster 1986–1999*, hrsg. von Ch. Meier, Münster 2003, <https://www.uni-muenster.de/imperia/md/content/fruehmittelalter/sfb231-bericht.pdf> (dostęp: 03.09.2019).
- Transforming the Medieval World: Uses of Pragmatic Literacy in the Middle Ages*, ed. by F.-J. Arlinghaus, M. Ostermann, O. Plessow, G. Tscherpel, Turnhout 2006.
- Trawińska Maria, *Cechy dialektalne wielkopolskich rot sądowych w świetle badań nad rękopisem poznańskiej księgi ziemskiej*, „Prace Filologiczne” 2009, 56, s. 345–360.
- Trawińska Maria, *Fonetyka wielkopolskich rot sądowych*, Warszawa 2005.
- Trawińska Maria, *Grafia najstarszej księgi ziemskiej poznańskiej*, w: *Dokument pisany w badaniach historyka języka polskiego*, red. M. Kuźmicki, Zielona Góra 2010, s. 71–87.
- Trawińska Maria, *Rękopis najstarszej poznańskiej księgi ziemskiej (1386–1400). Wokół analizy filologicznej*, Warszawa–Poznań 2014.
- Trawińska Maria, *Wielofunkcyjność c-ch-cz w XIV-wiecznej poznańskiej księdze ziemskiej*, w: *Zielonogórskie seminaria językoznawcze 2010*, red. S. Borawski, M. Hawrysz, Zielona Góra 2011, s. 217–224.
- Trawińska Maria, *Wyrazy polskie w tacińskich rękopisach od XIV do XVI wieku*, w: *Przeszłość w języku zamknięta. In memoriam Andreae Bańkowski*, red. U. Wójcik, V. Jaros, przy udziale I. Kuśnierek, P. Piaseckiej, Częstochowa 2018, s. 153–164.
- Uses of the Written Word in Medieval Towns*, ed. by M. Mostert, A. Adamska, „Medieval Urban Literacy II”, Turnhout 2014.
- Weysenhoff-Brożkowska Krystyna, *Polish Mediaeval Latin versus Swedish Mediaeval Latin*, w: *Terra marique. The cultural intercourse between the European center and periphery in modern time*, ed. by J. Kieniewicz, Warszawa 2001, s. 35–38.
- Weysenhoff-Brożkowska Krystyna, *Studia nad łaciną średniowieczną w Polsce*, Warszawa 1998.
- Weysenhoff-Brożkowska Krystyna, *Wpływ polszczyzny na łacinę średniowieczną w Polsce*, Kraków 1991.

Wiktorowicz Józef, *Krakauer Kanzleisprache. Forschungsperspektiven und Analysemethoden*, Warszawa 2011.

Wiktorowicz Józef, *System fonologiczny języka niemieckiego ksiąg miejskich Krakowa w XIV wieku*, Warszawa 1981.

Wolff Adam, *Przedmowa*, w: *Księga radziecka miasta Starej Warszawy*, t. I: 1447–1527, wyd. A. Wolff, Wrocław–Warszawa–Kraków 1963, s. VII–LIV.

Wolff Adam, *Skład rady i ławy miasta Starej Warszawy w latach 1381–1527*, „Rocznik Warszawski” 1965, VI, s. 5–14.

Zajda A., *Studia z historii polskiego słownictwa prawniczego i frazeologii*, Kraków 2011.

Zwischen Pragmatik und Performanz. Dimensionen mittelalterlicher Schriftkultur, ed. by C. Dartmann, T. Scharff, C. F. Weber, Turnhout 2011.